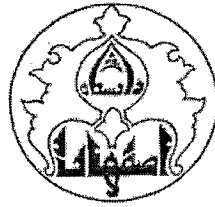

۸۷/۱/۱۰/۱۰۶۷
۸۷/۱۰/۱۸

دانشگاه اصفهان

دانشکده ی تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه تربیت بدنی

**میزان ارتباط دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی از نظر
کارشناسان آموزش و پرورش و سازمان تربیت بدنی**

استاد راهنما:

دکتر محمد سلطان حسینی

استاد مشاور:

دکتر وحید ذوالاکتاف

پژوهشگر:

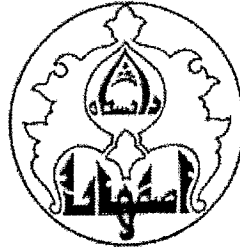
مجید رنجبر

شهریور ۱۳۸۷

۱۳۸۷ / ۹ / ۲۳

۱۰۶۰۹۰

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

دانشگاه اصفهان

دانشکده ی تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه تربیت بدنی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد رشته ی تربیت بدنی آقای مجید رنجبر

تحت عنوان

میزان ارتباط دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی از نظر

کارشناسان آموزش و پرورش و سازمان تربیت بدنی

در تاریخ ۸۷/۰۶/۲۴ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درج عالی به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان نامه دکتر محمد سلطان حسینی با مرتبه ی علمی استادیار

۲- استاد مشاور پایان نامه دکتر وحید ذوالاکتاف با مرتبه ی علمی استادیار

۳- استاد داور داخل گروه دکتر غلامعلی قاسمی با مرتبه ی علمی استادیار

۴- استاد داور خارج از گروه دکتر مهدی نمازی زاده با مرتبه ی علمی دانشیار

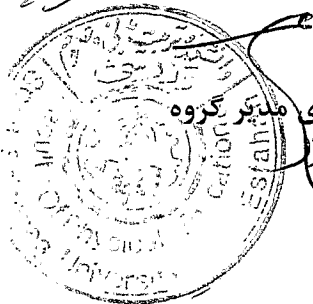
امضا

امضا

امضا

امضا

امضای مدیر گروه

سپاسگزاری:

این پایان نامه با هدایت و راهنمایی دکتر محمد سلطان حسینی و دکتر وحید ذوالاكتاف به انجام رسید که سپاس فراوان خود را تقدیم این بزرگوارن می‌دارم.

تقدیر به :-

مادر مهربانم

که همیشه همچون پرستاری دلسوز، دردهای ما را به جان می خرد و دعای خیرش همیشه بدرقه راه زندگی فرزندانش می باشد.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات تحقیق	
۱-۱ مقدمه.....	۱
۲-۱ تعریف مساله پژوهشی.....	۲
۳-۱ ضرورت انجام تحقیق.....	۵
۱-۳-۱ کاربردهای تحقیق.....	۵
۴-۱ اهداف.....	۶
۵-۱ فرضیه ها.....	۶
۶-۱ تعریف واژه ها و اصطلاحات.....	۷
فصل دوم: ادبیات تحقیق	
۱-۲-۱ مقدمه.....	۸
۲-۲-۲ بخش اول: زمینه های نظری موضوع تحقیق.....	۹
۱-۲-۲-۱ تاریخچه برنامه ریزی آموزشی.....	۹
۲-۲-۲-۲ تاریخچه برنامه ریزی درسی.....	۱۰
۳-۲-۳ اهمیت تربیت بدنی از دیدگاه اسلام.....	۱۲
۱-۴-۲-۱ تاریخچه جهانی تحصیلات عالی تربیت بدنی.....	۱۲
۲-۴-۲-۲ تربیت بدنی در آموزش و پرورش دوره های مختلف.....	۱۲
۳-۴-۲-۳ تربیت بدنی در تعلیم و تربیت دوره باستان.....	۱۳
۴-۴-۲-۴ تربیت بدنی و تعلیم و تربیت در آغاز دوره رنسانس و بعد از آن.....	۱۳
۵-۴-۲-۵ تربیت معلم تربیت بدنی در کشورهای مختلف.....	۱
۶-۴-۲-۶ تربیت معلم تربیت بدنی در انگلستان.....	۱۴
۷-۴-۲-۷ تربیت معلم تربیت بدنی در آمریکا.....	۱۴
۸-۴-۲-۸ تربیت بدنی در آموزش عالی آلمان.....	۱۵

- ۱۵.....۹-۴-۲- تربیت بدنی در آموزش عالی بلغارستان.....
- ۱۵.....۱۰-۴-۲- تربیت معلم تربیت بدنی در ایران.....
- ۱۸.....۵-۲- برنامه ریزی آموزشی و درسی در ایران.....
- ۱۸.....۶-۲- تاریخچه آموزش عالی در ایران.....
- ۱۹.....۷-۲- هدف های آموزش عالی.....
- ۲۰.....۱-۷-۲- اهداف و برنامه های درسی دوره کاردانی به کارشناسی تربیت بدنی.....
- ۲۲.....۲-۷-۲- اهداف و برنامه های درسی دوره کارشناسی تربیت بدنی.....
- ۲۷.....۸-۲- بخش دوم: تحقیقات انجام شده در رابطه با موضوع تحقیق.....
- ۲۷.....۱-۸-۲- تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....
- ۳۱.....۲-۸-۲- تحقیقات انجام شده در خارج از کشور.....

فصل سوم: روش تحقیق

- ۳۸.....۱-۳- مقدمه.....
- ۳۹.....۲-۳- نوع و روش تحقیق.....
- ۳۹.....۳-۳- جامعه آماری.....
- ۳۹.....۴-۳- حجم نمونه.....
- ۴۰.....۵-۳- روش نمونه گیری.....
- ۴۱.....۶-۳- ابزار اندازه گیری.....
- ۴۲.....۱-۶-۳- تعیین روایی.....
- ۴۲.....۲-۶-۳- تعیین پایایی.....
- ۴۳.....۷-۳- روش های تجزیه و تحلیل داده ها.....

فصل چهارم: یافته های تحقیق

- ۴۴.....۱-۴- مقدمه.....

۴۵.....	۲-۴- بررسی ویژگی توصیفی گروه نمونه.....
۴۷.....	۳-۴- یافته های پژوهش.....
۴۷.....	۱-۳-۴- فرضیه اول پژوهش.....
۵۰.....	۲-۳-۴- فرضیه دوم پژوهش.....
۵۲.....	۳-۳-۴- فرضیه سوم پژوهش.....
۵۴.....	۴-۳-۴- فرضیه چهارم پژوهش.....
۵۶.....	۵-۳-۴- فرضیه پنجم پژوهش.....
۷۶.....	۴-۴- یافته های فرعی پژوهش.....

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۷.....	۱-۵- مقدمه.....
۷۹.....	۲-۵- فرضیه اول پژوهش.....
۸۰.....	۳-۵- فرضیه دوم پژوهش.....
۸۲.....	۴-۵- فرضیه سوم پژوهش.....
۸۳.....	۵-۵- فرضیه چهارم پژوهش.....
۸۳.....	۶-۵- فرضیه پنجم پژوهش.....
۸۷.....	۷-۵- پیشنهادهای کاربردی.....
۸۸.....	۸-۵- پیشنهاد های پژوهش.....
۸۸.....	۹-۵- محدودیت های پژوهش.....

پیوست

۸۹.....	پیوست شماره ۱: پرسشنامه.....
۹۴.....	منابع و مآخذ.....

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول (۱-۲) دروس پایه.....	۲۴
جدول (۲-۲) دروس تئوری تخصصی.....	۲۴
جدول (۳-۲) دروس عملی تخصصی.....	۲۵
جدول (۴-۲) دروس عملی اختیاری.....	۲۵
جدول (۵-۲) دروس تئوری اختیاری.....	۲۶
جدول (۱-۳) چگونگی انتخاب حجم نمونه پژوهش بر اساس جامعه آماری.....	۴۱
جدول (۱-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس گروه.....	۴۵
جدول (۲-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس جنسیت.....	۴۵
جدول (۳-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس سن.....	۴۶
جدول (۴-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس میزان تحصیلات.....	۴۶
جدول (۵-۴) توزیع فراوانی گروه نمونه بر اساس سابقه خدمت.....	۴۷
جدول (۶-۴): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس تئوری (تخصصی) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۴۷
جدول (۷-۴): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس تئوری (تخصصی) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۴۸
جدول (۸-۴): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس عملی (تخصصی) دوره کارشناسی با نیازهای شغلی.....	۵۰
جدول (۹-۴): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس عملی (تخصصی) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۵۰
جدول (۱۰-۴): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس تئوری (اختیاری) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۵۲
جدول (۱۱-۴): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس تئوری (اختیاری) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۵۲

عنوان

صفحه

- جدول (۴-۱۲): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس عملی (اختیاری) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....۵۴
- جدول (۴-۱۳): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس عملی (اختیاری) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....۵۴
- جدول (۴-۱۴): نتایج آزمون لوین اثبات فرض همگنی واریانس های پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس ویژگی های گروه.....۵۶
- جدول (۴-۱۵): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس ویژگی های گروه.....۵۷
- جدول (۴-۱۶): مقادیر میانگین و انحراف معیار نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس گروه.....۵۸
- جدول (۴-۱۷): نتایج آزمون لوین فرض همگنی واریانس های نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس جنسیت.....۵۹
- جدول (۴-۱۸): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس جنسیت.....۵۹
- جدول (۴-۱۹): مقادیر میانگین و انحراف نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس جنسیت.....۶۰
- جدول (۴-۲۰): نتایج آزمون لوین فرض همگنی واریانس های نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سن.....۶۱
- جدول (۴-۲۱): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سن.....۶۱
- جدول (۴-۲۲): مقادیر میانگین و انحراف نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سن.....۶۲
- جدول (۴-۲۳): میانگین زوجی نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس تئوری (تخصصی) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سن.....۶۳
- جدول (۴-۲۴): نتایج آزمون لوین فرض همگنی واریانس های نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس میزان تحصیلات.....۶۳

- جدول (۲۵-۴): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس میزان تحصیلات..... ۶۴
- جدول (۲۶-۴): مقادیر میانگین و انحراف نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس میزان تحصیلات..... ۶۴
- جدول (۲۷-۴): نتایج آزمون لوین فرض همگنی واریانس های نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس وضعیت شغل..... ۶۵
- جدول (۲۸-۴): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس وضعیت شغلی..... ۶۶
- جدول (۲۹-۴): مقادیر میانگین و انحراف معیار نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس وضعیت شغلی..... ۶۷
- جدول (۳۰-۴): نتایج آزمون لوین فرض همگنی واریانس های نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس نوع دانشگاه..... ۶۸
- جدول (۳۱-۴): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس نوع دانشگاه..... ۶۸
- جدول (۳۲-۴): مقادیر میانگین و انحراف معیار نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس نوع دانشگاه..... ۶۹
- جدول (۳۳-۴): نتایج آزمون لوین فرض همگنی واریانس های نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سابقه کاری..... ۷۰
- جدول (۳۴-۴): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سابقه کاری..... ۷۰
- جدول (۳۵-۴): مقادیر میانگین و انحراف معیار نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سابقه کاری..... ۷۱
- جدول (۳۶-۴): میانگین زوجی نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس تئوری (تخصصی) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس سابقه کاری..... ۷۱

- جدول (۳۷-۴): نتایج آزمون لوین فرض همگنی واریانس های نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس استان..... ۷۲
- جدول (۳۸-۴): نتایج آزمون F مقایسه میانگین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس استان محل خدمت..... ۷۳
- جدول (۳۹-۴): مقادیر میانگین و انحراف معیار نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس استان محل خدمت..... ۷۴
- جدول (۴۰-۴): میانگین زوجی نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس محل خدمت..... ۷۵
- جدول (۴۱-۴): نتایج آزمون χ^2 تک متغیره، مقایسه میانگین نظرات کارشناسان تربیت بدنی در زمینه کیفیت تدریس اساتید دروس تئوری (تخصصی)..... ۷۶
- جدول (۴۲-۴): نتایج آزمون χ^2 تک متغیره، مقایسه میانگین نظرات کارشناسان تربیت بدنی در زمینه کیفیت تدریس اساتید دروس عملی (تخصصی)..... ۷۶
- جدول (۴۳-۴): نتایج آزمون χ^2 تک متغیره، مقایسه میانگین نظرات کارشناسان تربیت بدنی در زمینه کیفیت تدریس اساتید دروس تئوری (اختیاری)..... ۷۷
- جدول (۴۴-۴): نتایج آزمون χ^2 تک متغیره، مقایسه میانگین نظرات کارشناسان تربیت بدنی در زمینه کیفیت تدریس اساتید دروس عملی (اختیاری)..... ۷۷

فهرست شکل ها

عنوان	صفحه
شکل (۴-۱): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس تئوری (تخصصی) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۴۹
شکل (۴-۲): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس عملی (تخصصی) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۵۱
شکل (۴-۳): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس تئوری (اختیاری) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۵۳
شکل (۴-۴): نتایج آزمون \dagger تک متغیره، مقایسه میانگین میزان تناسب دروس عملی (اختیاری) دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی.....	۵۵
شکل (۴-۵) مقادیر میانگین و انحراف معیار نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس گروه.....	۵۸
شکل (۴-۶): مقادیر میانگین و انحراف نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس جنسیت.....	۶۰
شکل (۴-۷): مقادیر میانگین و انحراف نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس تحصیلات.....	۶۵
شکل (۴-۸): مقادیر میانگین و انحراف معیار نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس وضعیت شغلی.....	۶۷

چکیده

تحقیق حاضر با هدف، بررسی میزان تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی و علوم ورزشی با نیازهای شغلی از نظر کارشناسان شاغل در سازمان تربیت بدنی و آموزش و پرورش انجام شد. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل ۴۷۱ نفر از کارشناسان تربیت بدنی دارای مدرک کارشناسی و بالاتر مشغول به کار در این سازمان ها بوده است، که با توجه گستردگی جامعه آماری، از بین استان های مختلف کشور، ۷ استان لرستان، اصفهان، کرمانشاه، مرکزی، خوزستان، چهارمحال و بختیاری و مازندران به صورت در دسترس انتخاب شدند. در این تحقیق از ابزار پرسشنامه محقق ساخته جهت گردآوری داده ها استفاده شده است. این پرسشنامه متناسب با دروس تئوری (تخصصی)، عملی (ورزشی)، تئوری (اختیاری) و عملی (اختیاری) ارائه شده توسط وزارت علوم در دوره کارشناسی تربیت بدنی ساخته شده است. به منظور تحلیل استنباطی داده های بدست آمده از روش های آماری t تک متغیره و تحلیل واریانس چند متغیره استفاده شد. آزمون فرضیه ها در سطح معناداری $p \leq 0/05$ نشان داد از نظر کارشناسان دروس تئوری (تخصصی) با نیازهای شغلی آنها تناسب دارد. همچنین در دروس عملی (تخصصی) میانگین حاصله (۳/۳۴) از میانگین دروس تئوری (تخصصی) (۳/۱۱) بزرگتر می باشد که می توان اذعان نمود این دروس بیشتر با نیازهای شغلی کارشناسان تربیت بدنی منطبق است تا دروس ارائه شده به صورت تئوری تخصصی. از نظر کارشناسان تربیت بدنی دروس ارائه شده به صورت تئوری (اختیاری) با نیازهای شغلی آنها متناسب می باشد. میانگین حاصله بزرگتر از میانگین مربوط به دروس تئوری (تخصصی) و عملی (تخصصی) بوده که نشان دهنده تناسب بیشتر دروس تئوری (اختیاری) با نیازهای شغلی کارشناسان تربیت بدنی بوده است. بین نظرات پاسخگویان در زمینه تناسب دروس دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی بر اساس ویژگی های گروه، جنسیت، سن، میزان تحصیلات، وضعیت شغلی، نوع دانشگاه محل اخذ مدرک تحصیلی، سابقه کاری و استان محل خدمت تفاوت وجود دارد. بررسی میانگین ها نشان داده در خصوص تناسب دروس تئوری (تخصصی)، تئوری (اختیاری)، عملی (اختیاری) با نیازهای شغلی میانگین نظرات کارشناسان سازمان تربیت بدنی بزرگتر بوده و در زمینه دروس عملی (تخصصی) میانگین نظرات کارشناسان تربیت بدنی سازمان آموزش و پرورش بزرگتر می باشد. با توجه به یافته های مذکور می توان اذعان نمود که کارشناسان تربیت بدنی سازمان آموزش و پرورش که اکثریت آن ها را معلمان ورزش تشکیل می دهد، به واقع نیازمند آگاهی بیشتر در مورد دروس عملی و استفاده بیشتر از این دروس در مدارس هستند.

واژه های کلیدی: تربیت بدنی، دانشجویان کارشناسی، کارشناسان تربیت بدنی، شغل، دروس عملی، دروس تئوری

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

نیروی انسانی به عنوان اصلی ترین ، بزرگترین و با ارزش ترین سرمایه یک سازمان ، جامعه و یک کشور محسوب می شود. لذا به همین دلیل از دیر باز کشورها و سازمان ها بر روی این نیروی با ارزش سرمایه گذاری کرده و سعی در بارور نمودن آن دارند و جوامعی به پیشرفت ، ترقی و تعالی می رسند که بتوانند این نیروها و استعداد های نهفته در آنها را شکوفا سازند.

برای موفقیت یک خانواده ، سازمان و سرانجام یک کشور نیاز به انسان هایی کارآمد و تواناست و طبیعتا کشور ما نیز از این امر مستثنی نبوده و جهت رسیدن به خود کفایی و عدم وابستگی چاره ای جز بالا بردن مهارت ، تخصص ، دانش ، آگاهی ، خلاقیت و نیروی انسانی اش ندارد (نصراله پور، زمستان ۸۵).

جمعیت پویا و جویای پیشرفت هر جامعه ای را قشر فرهیخته دانشگاهی آن جامعه تشکیل می دهد و برای اینکه در راستای محور ترقی و تولید علم ، و مخصوصا اشتغال موفقیت آمیز قرار گیرند نیازمند یک سری فعالیت ها و اقدامات عملی از سوی دانشگاه ها و سازمان های مربوطه می باشند، این فعالیت ها باید بر اساس یک برنامه ریزی خاص صورت گیرد و می توان گفت که زیربنای یک برنامه ریزی خوب را نیازسنجی تشکیل می دهد، و اگر این زیربنا به خوبی انجام پذیرد بقیه مراحل نیز به خوبی انجام خواهد پذیرفت و اگر عکس آن اتفاق بیفتد بقیه مراحل

برنامه نیز ناقص خواهد بود و مشکلات عدیده ای به همراه خواهد داشت و باعث به هدر رفتن سرمایه خواهد شد (مهدی نژاد قوشچی، ۱۳۸۵).

شتاب سریع علوم در گستره جهان، چالش های جدی تری را فراروی حوزه تخصصی جوامع و بیش از همه مسئولین و تصمیم گیران، برنامه ریزان و دیگر عوامل مربوط قرار می دهد. ناگزیر رویارویی با این چالش ها ضرورت تامل و تعمق آگاهانه و جامع تر را برای ساختار تصمیم گیری در برنامه ریزی راه بردی آموزش عالی کشور دو چندان می کند. در کالبد شکافی نظام آموزش عالی، برنامه های آموزشی و درسی آن است که با نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور مرتبط می شود (سیاری، ۱۳۷۳).

تدوین برنامه های درسی دانشگاه ها، بعد از انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۵۹ بطور متمرکز توسط ستاد انقلاب فرهنگی و بعد شورای عالی برنامه ریزی، که دبیرخانه آن در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است به انجام رسید. یکی از مشکلات ستاد، و بعد شورای عالی برنامه ریزی مشکل ساختار متمرکز آن بوده است. این تمرکز به دانشگاه های کشور (به خصوص رشته تربیت بدنی) حالتی ایستا داده است، به گونه ای که سال ها وقت لازم است تا آمادگی لازم را برای قبول عالمانه مسولیت برنامه ریزی درسی به عهده بگیرند. (سیاری، ۱۳۷۳).

در این تحقیق سعی بر آن داریم کلیه برنامه های درسی دوره کارشناسی رشته تربیت بدنی را مورد نظر خواهی و ارزیابی قرار دهیم و با توجه به نتایج و یافته های بدست آمده از تحقیق در حد امکان راهکارهایی در جهت اصلاح و بهبود برنامه های درسی این دوره ارائه دهیم تا برنامه ریزان و مدیران آموزش عالی را در جهت نیل به اهداف اصلی آموزش عالی کمک نماییم.

۱-۲- تعریف مساله پژوهشی

از مهم ترین وظایف آموزش عالی تربیت و پرورش نیروی تخصصی مورد نیاز و همچنین فراهم ساختن زمینه مساعد برای پیشرفت است. از این رو آموزش عالی باید هماهنگ با تعالی و تحولات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کشور توسعه یابد و از برنامه ریزی باید به عنوان ابزاری نیرومند برای هدایت و هماهنگ کردن عوامل مختلف استفاده کرده تا نظام آموزش عالی کشور در راه نیل به هدفهای بلند مدت برای توسعه کشور گام بردارد و اهداف خود را بر اساس برنامه ریزی کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت تدوین نماید. از آنجا که دانشگاه ها به عنوان زیرمجموعه ای از نظام آموزش عالی و نیز به منزله مهمترین و بالاترین مراکز تربیت نیروی متخصص می باشند، انتظار می رود تمام عوامل آموزش آنها که در تصمیم این هدف نقشی مهمی به عهده دارند، مورد توجه قرار گیرد. دست یابی به این امر زمانی امکان پذیر می باشد که، آموزش ضمن تامین نیازمندی های مختلف جامعه و شناسائی تفاوت و توانائی هابه باروری استعدادهای افراد در زمینه های گوناگون منتهی شود. از مولفه های مهم کیفیت آموزش کشور محتوای برنامه درسی رشته های مختلف است. بنابراین، اصلاح نگرش و برنامه ها با توجه به تغییرات جامعه و توسعه علم

عامل مهمی در توسعه رشته های مختلف علوم در دانشگاه ها می باشد، لذا تغییر و تحول در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی نیز می باید در کنار این روند با بررسی برنامه های درسی و تغییر در محتوای درسی این رشته آغاز شود. با توجه به اینکه اکنون نقش تربیت بدنی و ورزش در ابعاد مختلف مانند تربیت مربی، معلم، محقق، مدیر ورزشی و غیره در سطوح مختلف مطرح است، لذا تامین نیروی انسانی متخصص در زمینه های مختلف تربیت بدنی کشور امری ضروری است. همچنین تربیت بدنی از شکل عمومی به سمت تخصصی و گرایش شدن حرکت کرده است و امروزه بیشتر به افراد متخصص در حوزه های مختلف تربیت بدنی نیاز می باشد (حسینی نسب، ۱۳۷۳). به منظور ایجاد تحول در نظام برنامه ریزی آموزشی و شیوه های آموزشی درسی، یکی از اقدامات وزارت علوم تحقیقات و فناوری، اعطای اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاه های واجد شرایط و انجام پژوهش در برنامه ریزی درسی توسط دانشگاه ها به منظور تحول جدید در رشته ها و برنامه های درسی با توجه به نیازهای متنوع و در حال توسعه جامعه است. سطح مهارت، تخصص و آموزش های دیده شده نظری و عملی معلمان از جمله مواردی است که در اجرای صحیح درس تربیت بدنی نقش بسیار مهم و غیر قابل انکاری را دارد. معلم تربیت بدنی به عنوان مجری این درس در تماس رو در رو با دانش آموزان است و میزان تحقق اهداف درس تربیت بدنی بستگی کامل با توانائی های او در زمینه انتقال مطالب آموزشی و تربیتی به شاگردان دارد و به همین دلیل بررسی برنامه درسی تربیت بدنی اهمیت بالایی دارد (حلاجیان مارنانی، ۱۳۷۴).

بررسی یافته های پژوهشی نشان می دهد که در طول چهار دهه اخیر در سطح جهانی رشته تربیت بدنی در ابعاد مختلف تغییرات وسیع و جامعی یافته است، چنانکه گسترش مبانی علمی آن باعث افزایش و توسعه گرایش ها در زمینه های مختلف و در سطوح مختلف تحصیلی گردیده است (کینگ و باندى^۱، ۱۹۸۷). در حالی که تحقیق مشرف جوادی (۱۳۷۹) نشان می دهد که برنامه های آموزشی دانشکده های تربیت بدنی در طول چند دهه اخیر هیچ تغییر و تحول نداشته، یا تغییر خیلی جزئی داشته است. وی همچنین بیان می کند در کشورهای خارجی گرایش های مختلف در رشته تربیت بدنی با توجه به شرایط کاری و نیاز جامعه تدوین گردیده اند، در حالی که در دانشکده های تربیت بدنی کشور ما چنین گرایش هایی وجود ندارد.

لیوینگتون^۲ (۱۹۹۶) بیان می کند که رشد تخصص ها و گرایش های مختلف باعث گردیده، تا بسیاری از دانشکده های تربیت بدنی در دهه ۱۹۹۰ به جای توجه صرف به تربیت معلم، توجه خود را به علوم حرکتی و علوم ورزشی معطوف نمایند. وی تاکید می کند که برای آموزش معلمان تربیت بدنی باید به نیازهای مدارس توجه کرد و با توجه به نیازها آنان را تربیت کرد. همچنین در این تحقیق وی مشکلات تربیت بدنی مدارس ابتدائی و دبیرستان را عدم تقویت علاقمندی به فعالیت بدنی و ایجاد گرایش مثبت به سوی تربیت بدنی ذکر می کند.

^۱ - King and Bondy

^۲ - livington

رائو^۱ (۱۹۹۶) نیازهای شغلی را مهمترین عامل موثر جهت توسعه گرایش ها دانسته و در یک تحقیق نیاز به هفده گرایش را گزارش نموده که در میان گرایش ها، کاهش نیاز برای آموزش معلم تربیت بدنی به چشم می خورد. دنیل و هنگ کنگ^۲ (۱۹۹۴) در تحقیقی درباره تربیت معلم تربیت بدنی در هنگ کنگ و سنگاپور و مقایسه آن دو نتایجی را بدست آوردند: از جمله اینکه در سنگاپور هدف عمده از تربیت معلمان تربیت بدنی تامین نیازهای جامعه می باشد. و در درجه دوم نیاز به رشد فردی دانش آموزان می باشد.

کارل^۳ (۱۹۹۶) طراحی قسمتی از برنامه های درسی بصورت انتخابی و تخصصی کردن رشته های دانشجویان را امری ضروری می داند. تحقیقات مایکائو و سابورو^۴ (۱۹۹۴) نشان می دهد که در رشته تربیت بدنی در دانشگاه های ژاپن ۳۰٪ دروس انتخابی می باشد، در صورتیکه دروس تخصصی به طور متوسط ۴۴ واحد بوده است. هنالن و وانزالاک^۵ (۱۹۸۰) مشخصات برنامه های تربیت بدنی کنونی را این گونه تشریح می کنند که نه تنها بین برنامه های طراحی شده رشته های مختلف ارتباطی وجود ندارد بلکه ارتباطی بین رشته و آنچه که در محتوای تدریس است، یافت نمی شود. (کرمی، ۱۳۸۵).

کوزه چیان (۱۳۷۹) نیز در تحقیق خود بازنگری و تغییر برنامه های آموزشی و درسی دوره کارشناسی تربیت بدنی دانشگاه های کشور را مورد تاکید قرار داده است.

اکثر تحقیقات انجام شده در داخل کشور در خصوص تربیت بدنی مدارس بیانگر پائین بودن سطح تخصص، مهارت و مدرک تحصیلی معلمان این درس می باشد (جاویدپور، ۱۳۷۹). بدین ترتیب، بالا بردن کیفیت آموزش دانشجویان، آموزش فنون معلمی و تدریس تربیت بدنی یا بطور کلی تغییر برنامه درسی رشته تربیت بدنی امری حیاتی به نظر می رسد.

با توجه به اینکه اکثر برنامه های موجود با کپی برداری از برنامه های کشورهای نظیر آمریکا، کانادا، ... بوده و یا بر اساس نظر افرادی انجام پذیرفته که با نیازهای شغلی دانشجویان این رشته آشنایی لازم را نداشته اند، در اینجا این سوال مطرح می شود: آیا تمام دروس ارائه شده در دوره کارشناسی تربیت بدنی با نیازهای شغلی ارتباط دارد؟ امیدواریم با استفاده از دست آوردهای این تحقیق بتوان به این سوال پاسخ داد.

¹ - Rowe

² - Daniel and Hong kong

³ - Carl

⁴ - Mikio and Saboro

⁵ - Henalen and Vanzilek

۱-۳- ضرورت انجام تحقیق

فرایند توسعه در کشورهای جهان سوم پدیده ای بغرنج، پیچیده و در عین حال اساسی و استراتژیک می باشد، هسته مرکزی فرایند توسعه در این مرحله از تکامل اجتماعات بشری (اعم از جهان سوم و جهان پیشرفته) به میزان و سطح بهره گیری از نتایج و تکنولوژی در عرصه های مختلف فعالیت صنعتی، تولیدی و خدماتی بستگی مستقیم پیدا نموده است. با این اعتبار توانمندی و کمیت نظام آموزش ملی هر کشور (مجموعه آموزش های رسمی و آموزش های غیر رسمی) در تکامل کیفی نیروی انسانی (در عرصه مدیریت نیروی انسانی ماهر و متخصص در کلیه زمینه ها) از اهمیت ریشه ای و اساسی برخوردار است (عمادزاده، ۱۳۷۶).

پژوهش های داخل و خارج از کشور نشان می دهد که دانش آموختگان دانشگاهی که از دوران دانشجویی خود به نحو احسن استفاده کرده اند و مهارت ها و توانمندی های خود را شناخته و در کنار تحصیل خود در شکوفایی آن کوشیده اند پس از اتمام تحصیلات در دنیای کسب و کار نیز موفق تر بوده اند. از طرفی ورود به دنیای کسب و کار در عصر حاضر که جهان وارد مرحله ای از فرصت ها و چالش های بزرگ شده است نیاز به دانش، مهارت ها و ویژگی های خاصی دارد، در عصر جدید که هر لحظه بر حجم اطلاعات و علم بشری افزوده می شود و در هر لحظه با یک کشف جدید، یافته قبلی منسوخ می شود، عوامل موثر بر موفقیت و کارآیی انسان ها نیز در حال تغییر و تحول است و در چنین دوره ای کارآیی انسان ها به برخورداری از آخرین دستاوردهای و فناوری های اطلاعات و علم روز و توانایی به کارگیری موثر آن ها بستگی دارد. در عصر جدید که خلاقیت و نوآوری انسان ها را به اوج موفقیت رهنمون می سازد دیگر شرایط پایدار و مقاومی برای زندگی، علی الخصوص زندگی حرفه ای وجود نخواهد داشت. با بررسی وظایف و مسئولیت های کارشناسان سازمان آموزش و پرورش و سازمان تربیت بدنی می توان مشخص نمود که آیا برنامه های درسی دوره کارشناسی تربیت بدنی و علوم ورزشی جوابگوی نیازهای شغلی این افراد می باشد. در شرایط ایده آل، یکی از رسالت های آموزش عالی رشد و شکوفایی استعداد در جهت پاسخ گویی به نیازهای تخصصی و فنی جامعه است. تحقق این رسالت نه تنها نیازهای علمی و تخصصی جامعه را پاسخ گویی می کند، بلکه به دانشجویان نیز فرصت می دهد تا پس از فارغ التحصیلی دارای شغل، امنیت و تامین اقتصادی، انگیزه برای دانش اندوزی و تولید علم بیشتر باشند. (مهدی نژادقوشچی، ۱۳۸۵).

با توجه به پیچیدگی و تخصصی شدن علم تربیت بدنی در مدارس، دانش و مهارت برای احراز شغل دبیری تربیت بدنی ضروری می باشد و با کسب شرایطی که موثرترین و موفق ترین نیروها، جهت تحقق اهداف تعلیم و تربیت و رفع نیازمندی های جامعه، در رسیدگی به خود کفایی در ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی فراهم می آیند (بیگی، ۱۳۷۵).

تربیت بدنی یکی از دروس مهم دوره تحصیلی است، این درس از یک سو در تامین سلامت جسمانی روانی دانش آموزان نقش موثر ایفا می کند و از سوی دیگر، مورد علاقه دانش آموزان است (سادات رضایی، ۱۳۷۹). اگر